

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Силабус курсу:

НІМЕЦЬКА КЛАСИЧНА
ФІЛОСОФІЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	I (здобувач ступеня бакалавра)
<i>Спеціальність:</i>	033 «Філософія»
<i>Рік підготовки:</i>	3
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	9
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	Екзамен

м. Сєвєродонецьк

Автор курсу та лектор:

к.філос.н., доц., Ухов Олександр Сергійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри філософії, культурології та інформаційної діяльності

alexuhov@i.ua

електронна адреса

+38-050-785-
51-47

Телефон

Посада

Viber:
Александр380507855147

Месенджер

324 ГК, за
розкладом

консультації

Викладач практичних та лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силябусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Ознайомити студентів з колом питань та проблематикою німецької класичної філософії в контексті світової філософської думки з урахуванням історико-філософського контексту; окреслити основні напрямки обґрунтування філософського знання (онтологія, гносеологія, метафізика, антропологія, етика, естетика) німецькими філософами; визначити критерії відмінності наукового і філософського знання у філософських системах І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга, Г. Гегеля, Л. Феєрбаха; сформулювати уявлення про філософські системи представників Німецької класичної філософії; виявити специфіку та феномен Німецької класичної філософії; надати вичерпну інформацію про духовну спадщину представників німецької класичної філософії та її вплив на подальшу долю і особливості європейської філософії.

Результати навчання:

Знати: історичні передумови виникнення Німецької класичної філософії; основні періоди розвитку Німецької класичної філософії, основні проблеми Німецької класичної філософії; термінологічний матеріал та фундаментальні філософські категорії зі сфер онтології, гносеології, логіки, науки, соціальної філософії, історії філософії, філософії культури, етики, естетики. Вміти: критично аналізувати філософські тексти німецької класичної філософії; класифікувати і систематизувати напрямки філософської думки; володіти методами логічного аналізу різного рівня суджень; володіти навичками аргументації власної думки; застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття; формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

Передумови до початку вивчення:

Знання з дисциплін: Філософська пропедевтика, Метафізика, Філософія історії, Філософія релігії, Логіка, Етика, Естетика, Антична філософія, Філософія Середньовіччя та Відродження, Філософія Нового часу.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
3. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
4. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.
5. Здатність до самонавчання, бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.

Структура курсу

№	Тема	Години (ЛК/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Історичні та ідейні передумови формування Німецької класичної філософії.	2/0/2	Розвиток природознавства у другій половині XVIII століття. Ідеї Німецького просвітництва: загальна характеристика та особливості. Христіан Фольф та «шкільна філософія». «Релігійне» та «народне» Просвітництво. Пієтизм. Філософія і естетика раннього німецького Просвітництва: Баумагартен, Лессінг, Вінкельман.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання
2.	Трансцендентальна філософія І. Канта	2/0/2	Життя та особистість І. Канта. Філософська еволюція і твори Канта. «Докритичний» період у творчості І. Канта. Основні проблеми «докритичного» періоду філософії Канта. Космогонічне вчення Канта: гіпотеза про виникнення сонячної системи і всесвіту. «Мрії духовидця, пояснені мріями метафізики». Основні ідеї дисертації «Про форму і принципи почуттєвого та інтелігібельного світу». «Критична» філософія І. Канта. Основні положення «критичної» філософії І. Канта. Критика здатності судження та трансцендентальна естетика І. Канта як наука про апіорні принципи чуттєвості. Трансцендентальна логіка І. Канта як аналітика. Трансцендентальна логіка І. Канта як діалектика. Критика практичного розуму і етика Канта. Філософія релігії, політична філософія і філософія історії Канта. Кант і німецька абсолютний ідеалізм.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (ЛК/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
3.	Філософія Й.Г. Фіхте	2/0/2	Йоганн Готтліб Фіхте як представник Німецької класичної філософії. Вплив попередніх філософських систем Канта і Спінози на філософію Фіхте. Психологічні мотиви у філософській творчості Фіхте. Обґрунтування необхідності створення соціальної філософії. Метафізика Фіхте. Філософія права, філософія історії та моральне вчення Й.Г. Фіхте. Естетичні погляди та соціальна педагогіка Й.Г. Фіхте.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.
4.	Філософія Ф.В. Шеллінга	2/0/2	Життя та торчій шлях Ф.В. Шеллінга. Філософська еволюція Шеллінга та основні її етапи. Натурфілософія Шеллінга: природа як самостійний предмет філософського дослідження. Трансцендентальний ідеалізм Шеллінга: внутрішні акти суб'єктивного як предмет вивчення філософії. Філософія тотожності та вчення Шеллінга про Абсолют і людину. Філософія одкровення та міфології: віра як шлях до усвідомлення Абсолютної тотожності буття. Раціоналізм та ірраціоналізм у філософії Шеллінга.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.
5.	Діалектична філософія Г.В.Ф.Гегеля.	2/0/2	Життєвий шлях Г.В.Ф.Гегеля. Критика Гегелем своїх попередників. Феноменологія духу Г. Гегеля як теорія пізнання. Вчення про «одиничне», «особливе», «всезагальне». Абсолютний ідеалізм Гегеля. Діалектична логіка у філософії Гегеля. Вчення про буття, сутність та поняття. Філософія природи. Антропо-соціальна філософія Гегеля. Вплив філософії Гегеля на духовне життя Німеччини	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (ЛК/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
6.	Філософія Л.Фейєрбаха	2/0/2	Л.Фейєрбах як послідовник та критик Гегеля. Антропологічна філософія Л.Фейєрбаха. Релігія як антропологія у вченні Фейєрбаха. Концепція Л. Фейєрбаха стосовно сутності християнства та релігії. Антропологічний принцип філософського матеріалізму Фейєрбаха. Критика Фейєрбахом філософії. Вчення про практичну філософію.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.
7.	Діалектико-матеріалістична філософія К. Маркса	2/0/2	Творчість Маркса як останній етап розвитку Німецької класичної філософії. К. Маркс як основоположник діалектичного матеріалізму та матеріалістичного розуміння історії. Філософська антропологія К. Маркса. Філософсько-історичні погляди Маркса. Марксова концепція діалектичного методу. Вплив філософії Маркса на світову філософію. Розробка Марксової філософії Ф.Енгельсом.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.

до Положення про формування силабусів
навчальних дисциплін СНУ ім. В. Даля,
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля 03.02.2020 № 14/1-01

Рекомендована література

Література основна

1. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия. Учебник. Изд-е 3, доп. и перераб. Москва : ПБОЮЛ Грачев С.М., 2009. 536 с.
2. Антология мировой философии. В 4-х томах. Т. 3. Буржуазная философия конца XVIII в. — первых двух третей XIX в. Ред. коллегия: Н.С. Нарский и др. Москва : Мысль, 1971. 760 с.
3. Баумейстер А. Джерела і приховані мотиви фундаментальної онтології. *Sententiae*. 2012. № 2 (XXVII). С.46–59.
4. Гегель Г. Работы разных лет. В 2 т. Москва, 1972-1973. 117 с.
5. Гулига А.В. Немецкая классическая философия. Москва : Мысль, 1986. 334 с.
6. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 486 с.
7. Длугач Т.Б. Проблема единства теории и практики в немецкой классической философии (И. Кант, И.Г. Фихте). Москва, 1999. 152 с.
8. История диалектики. Немецкая классическая философия. Москва, 2004. 363 с.
9. Кант І. Критика чистого розуму. Київ : ЮНІВЕРС, 2000. 504 с.
10. Кант И. Трактаты и письма. Вступит. ст. А.В. Гулыги. Москва : Наука, 1980. 434 с.
11. Кудряшев А.Ф. Уровни бытия в философском учении Фихте. Фихте и конец XX века: «Я» и «Не-Я». Уфа, 2002. 351 с.
12. Кузнецов В.Н. Немецкая классическая философия : учеб. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Высш. шк., 2003. 438 с.
13. Кушаков Ю. Нариси з історії німецької філософії : навч. посіб. Київ, 2006. 572 с.
14. Лазарев В.В., Рау И.А. Гегель и философские дискуссии его времени. Москва : Наука, 1991. 313 с.
15. Лукьянов А.В. Философия Иоганна Готлиба Фихте (1762-1814). Оренбург : ОГАУ, 1997. 176.
16. Малинин В.А. Диалектика Гегеля и антигегельянство. Москва : Мысль, 2001. 362 с.
17. Нарский И.С. Кант. Москва : «Мысль», 1976. 207 с.
18. Ойзерман Т.И., Богомолов А.С., Гайденко П.П., Лазарев В.В., Нарский И.С. История диалектики. Немецкая классическая философия. Москва, 1998. 294 с.
19. Ойзерман Т.И., Нарский И.С. Теория познания Канта. Москва : Наука, 1992. 254 с.
20. Панфілов В.О., Капітон В.П. Німецький класичний ідеалізм : навч. посіб. Донецьк : ДМета України, 1997. 122 с.

21. Рассел Б. Людське пізнання. Його сфера та межі. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. За ред. Л.Губерського. Київ : Знання, 2009. С. 321–333.
22. Рассел Б. Історія західної філософії. Київ, 1995. 843 с.
23. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015.
24. Рижак Л. В. Філософія : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с.
25. Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 350 с.
26. Соловьёв Э.Ю. И. Кант: взаимодополнительность морали и права. Москва : Наука, 1992. 86 с.
27. Соскин В.А. Избранные лекции по философии. Изд-е Уфимск. технол. ин-та сервиса. Уфа, 2001. 425 с.
28. Суркова Н.А. Классическое философствование (между Кантом и Гегелем). Изд-е Башкирск. ун-та. Уфа, 1997. 152 с.
29. Суркова Н.А. Понятие трансцендентального субъекта в контексте парадигмы классического философствования. Изд-е Башкирск. ун-та. Уфа, 2001. 35 с.
30. Сулова Л.А. Философия И. Канта: (Методологический анализ). Москва : Высшая школа, 1988. 234 с.
31. Фейербах Л. Сочинения: В 3-х т. Москва : Мысль, 1974. 521 с.
32. Финогентов В.Н. Философия: Учебное пособие. Уфа : УТИС, 2001. 689 с.
33. Фихте И.Г. Сочинения в 2-х т. Санкт-Петербург : Мифрил, 1993. 250 с.
34. Шеллинг Ф.В.Й. Философия откровения. Т. 1. Санкт-Петербург : Наука, 2000. 432 с.

Додаткова література

1. Асмус В.Ф. Иммануил Кант. Москва, 1973. 536 с.
2. Бакрадзе К.С. Диалектика в философии Фихте. Избр. филос. тр. Т.1. Тбилиси, 1981. 456 с.
3. Быховский Б.Э. Людвиг Фейербах. Москва, 1967. 325 с.
4. Богомоллов А.С. Диалектика в “докритический” период кантовской философии. История диалектики. Немецкая классическая философия. Москва, 1978. 416 с.
5. Булатов М.А. Ленинский анализ немецкой классической философии. Киев, 1974. 358 с.
6. Булатов М. Про сучасне розуміння історії діалектики. Філософські студії Київського університету. Вип. 1. Київ, 1995. С. 46–60.
7. Булатов М.О. Суперечливий характер ідеалістичної філософії Шеллінга Філософська думка. №3. 1975. С.26–36.
8. Вахтомин Н.К. Теория научного знания Иммануила Канта. Москва, 1986. 254 с.
9. Габермас Ю. Роль філософії у марксисті. Філософські студії. Спеціальний випуск журналу “Генеза”. Київ, 1999. С. 84–89.
10. Габитова Р.М. Философия немецкого романтизма. Москва, 1978. 643 с.
11. Гайденко П.П. Философия Фихте и современность. Москва, 1979. 448 с.
12. Кант И. Всеобщая естественная история и теория неба. Соч.: В 6-и т. Москва, 1963. 549 с.

13. Кузнецов В. Н. Немецкая классическая философия второй половины XVIII – начала XIX века. Москва, 1989. 590 с.
14. Лисий В.П. Антропологія Людвіга Фейєрбаха як діалектика з “людським обличчям”. Проблеми гуманітарних наук. Випуск шостий. Дрогобич, 2000. С. 25-34.
15. Мотрошилова Н.В. Путь Гегеля к “Науке логики”. Москва, 1984. 530 с.
16. Ойзерман Т.И. Формирование философии марксизма. Москва, 1974. 623 с.
17. Реале Д., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Санкт-Петербург, 1997. 780 с.
18. Шинкарук В.И. Логика, диалектика и теория познания Гегеля. Киев, 1964. 500 с.
19. Шинкарук В.И. Теория познания, логика и диалектика И. Канта. Киев, 1974. 412 с.
20. Элез Й. Проблема бытия и мышления в философии Л. Фейербаха. Москва, 1971. 472 с.

Методичне забезпечення

Матеріали дисципліни «Інформаційний менеджмент», розміщені на платформі Moodle.

Додаток 7

до Положення про формування силябусів
навчальних дисциплін СНУ ім. В. Даля,
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля 03.02.2020 № 14/1-01

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Максимальна кількість балів	Поточні завдання							КЗ	Семестровий контроль ПК
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
	7	7	7	7	7	7	8	50	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Додаток 8

до Положення про формування силабусів
навчальних дисциплін СНУ ім. В. Даля,
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля 03.02.2020 № 14/1-01

Політика курсу

*Плагіат та академічна
добросесність:*

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної добросесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування (копіювання) є забороненим.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до чинного розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.